

La gestió dels residus a l'ASPB		PRC-03-01
		Edició: 06 Data: 25/01/2019
Elaborat per: Luz Barroso Teresa Brugal Manuel Fernández David Ferrer Sandra Franco Alejo García Mireia García Amaia Garrido Anna Gómez Josep Carles González Víctor Peracho Glòria Rovira Natàlia Valero Glòria Vila Joan R Villalbí Data: 20/12/2018	Revisat per: Joan R Villalbí Data: 14/01/2019	Aprovat per: Carme Borrell Gerenta Data: 25/01/2019

HISTÒRIC D'EDICIONS			
Núm. Edició	Data	Resum de canvis	Paràgrafs modificats
01	28/06/2013	Substitueix el PRC-01-07 Gestió de residus de l'ASPB	
02	20/11/2013	Revisió de la taula 2. Millores en el procediment d'identificació i emmagatzematge de contenidors de residus tipus III; s'elimina la llista de punts de recollida i reposició i es millora el registre de control.	Punt 7.2. Taula 2 i annexos 3 i 4. S'elimina l'annex 4 de la versió anterior
03	17/10/2014	S'elimina totes les referències al SESAC, en àrea d'atenció sanitària. En la identificació dels contenidors de residus tipus III, s'obvia l'explicació dels elements a consignar en l'etiqueta. Menció a llancetes, capil·lars caducats i tests diagnòstics ràpids caducats. Algunes variacions en l'explicació sobre responsabilitats en la gestió dels residus tipus III. Modificacions en el text pel que fa a residus de l'àrea de mostreig i anàlisi.	Punt 5, taula 2, 7.1, 7.3, annex 3. Punt 7.2. Taula 2, punt 7.3. Punt 7.2. Punt 10.
04	07/05/2015	Inclusió referència Decret 27/1999 i retoc funcions envers contenidors.	Punt 5 i 7.2
05	27/01/2017	Referència a residus de preparacions farmacològiques. Millor explicació gestió residus perillosos i tòxics, i els d'obres, serveis i altres. Taula 1 (afegida columna: residu especial o no especial). Gestió residus tipus II en actuacions itinerants (bosses). Gestió contenidors residus tipus III. Gestió residus tipus IV.	Punt 5, taula 2, punt 7.3. Punt 6. Taula 1. Taula 1. Punt 7.1. Punt 7.2. Punt 7.3.
06	14/01/2019	Canvi de codificació del document (anteriorment, PRC-06-01-SGA). Incorporació residus roba, calçat i altres EPIs. Incorporacions alguns residus en oficines i menjadors de personal i algunes modificacions en aquest àmbit. Aclariment sobre naturalesa residus sanitaris. Modificacions gestió residus sanitaris. Lloc emmagatzematge contenidors residus grup III en edifici Lesseps. Eliminació referència solució metadona. Incorporació gestió envasos que han contingut metadona.	Punt 5, taula 1 (punt 6). Punt 6, taula 1. Punt 7, 2 ⁿ paràgraf. Punt 7, taula 2. Punt 7.2. Punt 7.3, 3 ^r paràgraf.

Índex:

1. Objecte
 2. Àmbit d'aplicació
 3. Àmbit de difusió
 4. Relació amb els processos
 5. Àrees que generen residus
 6. Residus de l'àrea d'edificis, subministrament i oficines
 7. Residus de l'àrea d'atenció sanitària
 - 7.1. Residus tipus II
 - 7.2. Residus tipus III
 - 7.3. Residus tipus IV
 8. Residus especials del Laboratori
 9. Residus especials de l'àrea de prevenció i control de plagues
 10. Residus de l'àrea de mostreig i anàlisi
- Annex 1: Llistat d'edificis i dependències amb manteniment propi de l'ASPB
- Annex 2: Especificacions de bosses per a residus tipus II
- Annex 3: Llistat de centres que generen residus tipus II

1. Objecte

Descriure la sistemàtica de gestió dels residus generats per l'ASPB, que inclou la classificació, transport, emmagatzematge, disposició, control administratiu i documental. Aquesta sistemàtica s'enquadra en la política ambiental de l'Agència i les normatives sanitàries i ambientals vigents.

2. Àmbit d'aplicació

Aquest procediment és d'aplicació a tots els residus generats tant al conjunt de dependències de l'ASPB com derivats dels serveis externalitzats.

3. Àmbit de difusió

S'ha de posar en coneixement de tot el personal de l'ASPB.

4. Relació amb els processos

A215 Gestionar seguretat i salut en el treball

A22 Proveir-se de béns i serveis

A23 Gestionar edificis, serveis generals, equips i impacte ambiental

A233 Gestionar residus

5. Àrees de l'ASPB que generen residus

Pel que fa a la generació de residus, les activitats de l'ASPB es poden agrupar en cinc àrees:

- **Àrea d'edificis, subministraments i oficines:** comprèn els residus de les activitats d'oficina, d'obres i manteniment de les dependències de les quals la Unitat de Serveis Generals (SEGE) té assumida la responsabilitat (annex 1) i els residus dels subministraments efectuats, així com també els residus generats en els menjadors de personal i els residus de roba, calçat laboral i altres equips de protecció individual (EPIs) de les dependències que en generen.
- **Àrea d'atenció sanitària:** comprèn els residus sanitaris de les activitats dels següents serveis: Epidemiologia (SEPID), Programes i Intervencions Preventives (SPIP), Prevenció i Atenció a les Drogodependències (SEPAD) i Laboratori (LAB), que es regeixen pel Decret 27/1999 de Presidència de la Generalitat de Catalunya.
- **Àrea de laboratori:** comprèn els residus de les activitats de preparació i analítica de mostres.
- **Àrea de prevenció i control de plagues:** comprèn els residus perillosos i d'animals morts dels tractaments efectuats per les empreses adjudicatàries.
- **Àrea de mostreig i anàlisi:** comprèn els residus de la recollida de mostres i de la mesura i anàlisi in situ (activitats de SEQUIA i SECAMC).

6. Residus de l'àrea d'edificis, subministraments i oficines

Són residus de paper, cartró, piles, tòner, envasos, rebuig, mobles, aparells, etc. generats als diversos serveis i edificis de l'ASPB.

La persona responsable de l'àrea d'edificis, subministraments i oficines vetllarà, a través dels plecs de condicions dels contractes, pel control i seguiment d'aquests residus. Totes les dependències han de disposar de contenidors per paper, vidre, envasos lleugers, residus orgànics, rebuig, piles, tòners, fluorescents i bombetes correctament identificats. En el cas dels contenidors de residus perillosos o tòxics (piles, tòners, fluorescents, bombetes), caldrà posar la data en què comencen a omplir-se i no es podran emmagatzemar més de sis mesos. A la taula 1 hi ha el detall de la gestió de tots aquests residus.

A més, es fomenta la reducció del consum i la gestió adequada de diversos tipus de residus per treure'ls de la fracció rebuig. Fins ara s'ha fet amb les càpsules monodosi de cafè i infusions (constituïdes per una part de metall o plàstic i una altra de resta orgànica), o amb les targetes electròniques.

Els residus d'obres, serveis i altres es controlaran segons els procediments de SEGE i les condicions establertes amb els proveïdors corresponents.

Els residus de roba i calçat laboral i altres EPIs dels diferents serveis i dependències de l'Agència que en fan servir es portaran per a la seva gestió al punt verd corresponent. Per a això, les dependències hauran de comunicar-ho als responsables de SEGE, que valoraran el moment i el circuit de recollida més adequat.

7. Residus de l'àrea d'atenció sanitària

Els residus especials generats per aquesta àrea es classifiquen en residus tipus II, III i IV, que es tractaran en tres apartats diferenciats tot seguit i a la taula 2.

Els residus tipus II són residus inerts i no especials que no plantegen exigències especials en la seva gestió fora del centre generador: guants, cotons, cel·lulosa, talles, xeringues (si no són precarregades), vials (que no siguin precarregats) de vacunes inactivades (hepatitis, VPH, Td) i vials de PPD.

Els residus tipus III són residus especials que requereixen l'adopció de mesures de prevenció en la recollida, l'emmagatzematge, el transport, el tractament i disposició del rebuig, tant dins com fora del centre generador, atès que poden generar un risc a les persones treballadores i la salut pública. Es tracta de xeringues i agulles usades o altre material que hagi estat en contacte amb sang.

Els residus tipus IV inclouen els residus especials no inclosos en el grup III i els residus citotòxics. En el nostre cas es tracta bàsicament de medicaments i vacunes caducats.

Taula 1. Gestió dels residus de l'àrea d'edificis, subministraments i oficines.

Residu	Especial	Contenidor i ubicació	Freqüència recollida	Executor retirada	Disposició	Document
Paper	no	Contenidors de paper ubicats per servei i edifici. També hi ha contenidors específics per al paper en els offices	Mensual o d'acord amb les necessitats. Diària en els offices	SEGE, empresa neteja	Gestor autoritzat (paper en les oficines). Contenidors de recollida municipal (el dels offices)	Document acreditatiu (albarans). Només el de les oficines
Cartró	no	No hi ha contenidor. Emmagatzematge en espais habilitats	Diària	Empresa neteja	Contenidors recollida selectiva municipal	-
Envasos de vidre	no	Contenidors específics als offices i serveis	Diària	Empresa neteja	Contenidors recollida selectiva municipal	-
Envasos lleugers (plàstic, metall, brics, gots de màquines expenedores de begudes...)	no	Contenidors específics als offices i serveis	Diària	Empresa neteja	Contenidors recollida selectiva municipal	-
Fracció orgànica (inclòs el paper de cuina brut amb restes d'aliments)	no	Contenidors específics als offices i serveis	Diària	Empresa neteja	Contenidors recollida selectiva municipal	-
Rebuig	no	Contenidors específics als offices i serveis	Diària	Empresa neteja	Contenidors recollida selectiva municipal	-
Càpsules monodosi de cafè o infusions	no	Recipients específics als offices	Setmanal	Empresa neteja	Punt verd mòbil de barri	-
Piles	si	Contenidors als vestíbuls o espais habilitats	Màxim cada 6 mesos	Empresa neteja	Punt verd o gestor autoritzat	Document acreditatiu ??
Tònens	si	Contenidor a Pl. Lesseps i Laboratori	Màxim cada 6 mesos	Entitat gestora autoritzada	Reciclatge	Document acreditatiu (albarans)
Dispositius d'emmagatzematge de dades, una vegada eliminades les dades personals o sensibles (disquets, CDs, DVDs, cintes de vídeo i/o audio, etc.)	no	Lloc de recollida o espai habilitat	Puntual	SEGE	Segons naturalesa residu després de destrucció (rebuig o altres)	-
Mobiliari	no	Lloc de recollida o espai habilitat	Puntual	SEGE, empresa transports i/o neteja	Punt verd, gestor autoritzat	Document acreditatiu (albarans)
Aparells elèctrics i electrònics	si	Contenidors habilitats o espai puntual habilitat fins retirada	Màxim cada 6 mesos	SEGE, empresa transports i/o neteja	Punt verd, gestor autoritzat	Document acreditatiu (albarans)
Bombetes i fluorescents	si	Contenidors habilitats	Màxim cada 6 mesos	SEGE, empresa transports i/o neteja	Punt verd, gestor autoritzat	Document acreditatiu (albarans)
Roba i calçat laborals i altres EPIs	no	Lloc de recollida o espai habilitat	D'acord amb les necessitats	SEGE, empresa transports i/o neteja	Punt verd	Document acreditatiu (albarans)
Residus de runes procedents d'obres	no	Espai habilitat	A la finalització de l'obra	Empresa contractada	Gestor autoritzat	Certificació d'obra
Residus de fibrociment procedents d'obres	si	Espai habilitat	A la finalització de l'obra	Empresa contractada	Gestor autoritzat	Certificació d'obra

Per a la gestió dels residus sanitaris de tipus II, III i IV es compta amb la participació de proveïdors externs. El responsable de l'àrea d'atenció sanitària realitza el concurs de l'empresa adjudicatària que gestiona els residus sanitaris de tipus III i IV. A la taula 2 es detallen les activitats, els punts de generació i els residus de cadascun dels serveis implicats.

Val a dir que en aquesta àrea de gestió s'inclouen determinats residus (xeringues, agulles, llancetes, fulles de bisturí, vials amb sang) que no s'originen específicament en centres sanitaris (i per tant, no entrarien en la classificació formal de residu sanitari establerta en el Decret 27/1999), però que en realitat tenen la mateixa naturalesa que els residus sanitaris del grup III. Parlem fonamentalment de residus generats i/o recollits en el marc dels programes de reducció de danys en drogodependències (programa d'intercanvi de xeringues, espais de venopunció, recollida de xeringues a espais públics pels serveis municipals).

7.1. Residus tipus II

Aquests residus s'emmagatzemen en bosses de polietilè homologades amb un gruix mínim de 55 micròmetres ("galga" 220 mg/cm²) i identificació externa a la bossa (veure annex 2) i després poden gestionar-se com residus municipals.

A l'edifici de Lesseps són gestionats per l'empresa adjudicatària de neteja. El responsable del subministrament de les bosses és el responsable de l'àrea d'edificis, subministraments i oficina. Diàriament el personal de neteja col·loca una bossa nova, retira la del dia anterior i la diposita als contenidors de rebuig de la recollida municipal.

Els generats en centres SEPAD (llista de centres, veure annex 3) s'emmagatzemen en bosses homologades subministrades pel SEPAD i la persona responsable del centre diàriament reposa, retira i diposita la bossa als contenidors municipals.

Els generats per SEPID, SPIP i SEPAD en les actuacions itinerants, la persona responsable de l'actuació els emmagatzema en bosses homologades i els diposita al final de l'actuació als contenidors municipals. Les bosses homologades per a aquestes finalitats, que normalment són d'una mida més petita, les subministra el SEPAD.

La recollida de residus sanitaris tipus II de les sales de venopunció (cassoletes, paper assecant, filtres i tovalloletes) es fa en contenidors rígids de tipus III per les característiques i idiosincràsia dels usuaris d'aquestes sales.

7.2. Residus tipus III

Poden generar un risc a les persones treballadores i de fet a salut pública, i l'emmagatzematge es realitza en recipients identificats homologats rígids i estancs amb tancament especial hermètic d'obertura fàcil i que un cop tancats no s'obren de forma accidental. Són resistents al trencament, impermeables, hermètics i retolats ("residus de risc"), de diferents mides (60 litres com a màxim). Poden ser de diferents colors.

Taula 2. Gestió de residus de l'àrea d'atenció sanitària segons dependència d'origen

Departament	Servei	Punt de generació	Residus sanitaris grup II	Residus sanitaris grup III	Residus sanitaris grup IV
Servei d'Epidemiologia (SEPID)	- Vacunacions - Quimioprofilaxis - Proves tuberculina, VIH i sífilis - Extraccions de sang (esporàdicament)	Itinerant	- Material de cures d'un sol ús tacats amb líquids biològics (guants, talles, cotó, tiretes, gases, cel·lulosa...)	- Agulles emprades per la vacunació	
				- Agulles caducades	- Medicaments caducats
Servei de Programes i Intervencions Preventives (SPIP)	- Distribució de vacunes - Assessorament i administració de vacunes - Proves de VIH i sífilis en saunes - Vacunacions a les escoles	Pl. Lesseps, 1 Itinerant Itinerant	- Vials no precarregats de vacunes inactivades (hepatitis, VPH i Td, meningitis, hexavalent, pentavalent, Haemophilus influenzae) - Prova de la tuberculina (PPD) - Xeringues no precarregades de vacunes inactivades - Xeringues caducades sense agulla	- Xeringues no precarregades de vacunes amb virus atenuats i els seus vials (varicel·la, triple vírica) - Xeringues precarregades - Llancetes i capil·lars caducats (programa de saunes)	- Vacunes caducades - Tests diagnòstics caducats
	- Vacunacions - Extraccions de sang	Centres d'atenció i seguiment			
	- Espais de venopunció	Espais de venopunció	- Xeringues caducades sense agulla	- Agulles i xeringues usades - Agulles caducades - Altres materials emprats en les sales de venopunció (cassoletes, paper assecat, filtres, tovalloletes...) ¹	- Medicaments caducats
Prevenició i Atenció a les Drogodependències (SEPAD)	- Programes de manteniment de metadona	Centres d'atenció i seguiment Bus metadona			- Envasos de distribució de metadona - Envasos individuals buits que han contingut metadona (tant els de dispensació i consum en el propi centre com els <i>take home</i>)
	- Programes d'intercanvi de xeringues	Farmàcies adherides al programa Itinerant (Parcs i jardins i educadors de carrer i autobús) Centres d'atenció i seguiment Espais de venopunció Guàrdia Urbana		- Agulles i xeringues	
Laboratori (LAB)	- Preparació de mostres	Av. Drassanes, 13		- Vials amb sang - Agulles - Llancetes	
Servei de Control Sanitari de Mercats Centrals (SECAMC)	- Preparació de mostres	Dependències del servei a Mercabarna		- Fulles de bisturí	

¹ Tot i que per definició no són residus sanitaris tipus III, per les característiques del servei de venopunció, es gestionen com si ho fossin.

Els contenidors que es facin servir de manera itinerant pels residus tipus III, hauran de disposar d'un sistema de tancament provisional i definitiu.

Identificació dels contenidors

Cada contenidor disposa d'una etiqueta amb la següent informació:

- Centre productor
- Codi identificació
- Lliurament
- Obertura
- Tancament.

La responsabilitat d'omplir les dades de l'etiqueta del contenidor és de l'empresa pel que fa al centre i codi, i per les dates de lliurament, obertura i tancament correspon al servei implicat.

Lloc d'emmagatzematge dels contenidors

El SEPAD i l'empresa adjudicatària de la gestió de residus disposen d'un llistat amb els codis de centre de cadascun dels punts de recollida i reposició mensual de contenidors.

A cada lloc d'emmagatzematge hi ha sempre contenidors de reserva suficients, com a mínim per a un mes. L'empresa de gestió de residus passa a recollir mensualment els contenidors utilitzats (plens o oberts) i els reposa per tots els punts de generació. En el cas que el contenidor no contingui cap residu al seu interior, s'actualitzarà la data d'obertura. El lloc d'emmagatzematge ha d'estar degudament senyalitzat, estar condicionat per poder-hi realitzar desinfecció i neteja i estar situat de manera que no pugui afectar als espais veïns. En l'edifici Lesseps, a l'altell, existeix un armari adequat (gestionat per SEGE) on es guarden temporalment els contenidors plens i tancats d'aquests residus fins que són retirats per l'empresa autoritzada.

La persona responsable de cada centre generador de residus fa un control dels contenidors lliurats, anotant-hi les dates i vetllant pel termini d'emmagatzematge d'un mes des del tancament del contenidor.

Cada mes, l'empresa adjudicatària trametrà al SEPAD un registre de les dades dels contenidors, per tal de tenir en compte les incidències i aplicar les accions de millora oportunes. Mensualment, l'empresa adjudicatària de la gestió de residus lliura a SEPAD els justificants del lliurament dels contenidors i els fulls de seguiment d'aquests residus.

El SEPAD realitza una declaració anual dels residus i disposa del registre del control de residus sanitaris en format informàtic.

7.3. Residus tipus IV

Les vacunes caducades o malmeses s'emmagatzemen en caixes marcades amb el nom de "vacunes caducades" fora de les neveres dels centres que administren vacunes. El Servei de Gestió Integral de Vacunes, gestionat per l'SPIP, envia un correu electrònic dos cops l'any als centres vacunals del SEPAD, SPIP i SEPID per recollir-les. Aquestes

vacunes es retornen a l'Agència de Salut Pública de Catalunya, que és l'ens que les subministra.

Els medicaments per a la tuberculosi del Servei d'Epidemiologia es retornen al proveïdor per a la seva gestió. Els altres medicaments caducats i els tests diagnòstics ràpids caducats, pel seu volum mínim, es porten a un punt SIGRE.

Els envasos individuals que contenen la dosi de metadona que es lliura a les persones usuàries en els CAS generen un residu equivalent als envasos que han contingut medicaments, per tant cal que es dipositin en un punt SIGRE de les oficines de farmàcia. En el moment de la dispensació s'ha d'informar a les persones usuàries que un cop consumida la dosi de metadona, han de portar l'envàs buit a un punt SIGRE. Per la mateixa raó, també es porten als punts SIGRE els envasos de distribució de metadona dels CAS.

8. Residus especials del Laboratori

El Laboratori disposa d'un procediment propi per a la gestió de residus especials. El responsable de l'àrea del laboratori realitza el contracte amb l'empresa gestora dels residus especials del Laboratori.

9. Residus especials de l'àrea de prevenció i control de plagues

El responsable de l'àrea de prevenció i control de plagues vetlla a través dels plecs de condicions dels contractes, del control i seguiment d'aquests residus.

10. Residus de l'àrea de mostreig i anàlisi

La persona responsable de l'àrea de mostreig i anàlisi s'assegura de la correcta disposició i eliminació dels residus.

Els reactius caducats i sobrants (DPD, fenol, tiosulfat, sosa, solució Ringer, etc.) es retornen al laboratori subministrador (tiosulfat o altres reactius) o es lliuren a l'empresa subministradora o a la deixalleria (DPD, fenol o altres). Es conserven justificants de lliurament.

Els residus d'envasos de plàstic i vidre no vàlids pel mostreig, embolcalls de plàstic i filtres de paper no vàlids se separen selectivament i es dipositen al contenidor municipal.

Els residus d'equipaments de mesura obsolets, trencats, vells o fora d'ús s'emmagatzemen pel seu lliurament a centres educatius i/o a la deixalleria. Es conserven justificants de lliurament. Els equips propis de l'ASPB es conserven al magatzem i de la resta s'encarrega l'empresa adjudicatària del manteniment (establert al plec adjudicatari).

Els residus de mostres alimentàries dels serveis prestats a Mercabarna es gestionen a través del Sistema de Gestió Ambiental de Mercabarna.

Annex 1: Llistat d'edificis i dependències amb manteniment propi de l'ASPB

- Edifici Lesseps (Pl. Lesseps, 1)
- Annex seu (Av. Príncep d'Astúries, 63-65)
- Annex seu (Pl. Lesseps, 8)
- Dependències a Av. Príncep d'Astúries, 50
- Edifici Peracamps (Av. Drassanes, 13)
- CAS Baluard (Av. Drassanes, 15)
- CAS Sants (C. Comtes de Bell-lloc, 138)
- CAS Nou Barris (Via Favència, 379)
- CAS Garbivent (C. Sagrera, 179)
- CAS Sarrià (C. Dalmases, 76)
- CAS Horta (C. Sacedón, 18).

Annex 2: Especificacions de bosses per residus tipus II

Annex 3: Llistat de centres i serveis que generen residus tipus II

- CAS Sants (C. Comtes de Bell-lloc, 138)
- CAS Nou Barris (Via Favència, 379)
- CAS Garbivent (C. Sagrera, 179)
- CAS Sarrià (C. Dalmases, 76)
- CAS Horta (C. Sacedón, 18)
- CAS Baluard (Av. Drassanes, 15)
- Unitat mòbil Zona Franca
- Unitat mòbil Metadona
- CRD Robadors (C. Robadors, 15)
- Edifici Lesseps (Pl. Lesseps, 1)
 - Servei d'Epidemiologia (SEPID)
 - Servei de Programes i Intervencions Preventives (SPIP)